

Jukka Ruoskanen:

SIVUAURINKO

Ursa Minor 6/91

Halot - Halos

MIELETÖN HALOAKTIIVISUUS

Halojen esiintymistiheys on viime aikoina ollut huomattavan alhainen, ja syyskuussa tämä tahti jatkui, mutta lokakuu saavutti kyllä sen tason, jollaiseen en halojen sentään luullut alentuvan; suurimmalla osalla havaitsijoita havaintopäiviä kertyi 0-4 ! Vain Anne Jokinen ylsi 7 havaintoon. Joten melkein voisi sanoa, että ollaan pohjalla. Havaintojen teon mielekkyyden kannalta olisi suotavaa, että tämän jokavuotisen alkutalven "laman" jälkeen Cs-pilvet ottaisivat taas ohjat käsiinsä peloittaen häikäisevän briljanteilla spektrikaarilla häiritsevät alapilvet tiehensä. Ja muistakaa, että pohjalta lähdettäessä ei ole kuin yksi suunta, ylöspäin.

Tämän palstan halokatsaus jää tällä kertaa hyvin pienimuotoiseksi johtuen aineiston puutteesta. Tästä halojen heikosta esiintymisestä huolimatta on havaitsijoita runsaasti. En oikein keksi juttuja näille palstoille tavanomaisemmista haloista, joten hyvin monet havaitsijat jäävät usein ilman palautetta, kuten tälläkin kertaa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteivätkö kaikki havainnot olisi arvokkaita. Totuushan on se, että jos tässä nyt jotain pyritään haloista selvittämään, niin sehän onnistuu vain havaintojen avulla. Ja eräs tärkeä, ellei tärkein havaintojen teon syy on tietysti havaitsemisesta nauttiminen. Palautetta tulee kuitenkin kaikille ainakin ensi vuoden kakkosnumerossa, jolloin tarkoitukseni on tehdä yhteenveto tämän vuoden tapahtumista. Joten kaikki, joilta vielä lähettämättömiä havaintoja löytyy voisivat lähettää ne minulle tammikuun aikana. Toki myös myöhemminkin havaintoja otetaan vastaan.

ESPOO 17.9.

Ainoa harvinainen halomuoto tällä 61 päivän jaksolla näkyi Espoossa 17.9. Havainnon teki Anne Jokinen. Hänen tultuaan koulusta oli taivaalla yllättävä näky. Linaan Anne kertomusta:

"Cirrus-viipaleessa näkyi häikäisevän SAurin lisäksi 22 rengas, ylläsivuava ja Parry. Outo Parry sinänsä, värit olivat POKVS, eikä Parryn ja sivuavan välissä ollut valkoista aluetta."

Tämä tapahtui 16.10, ja sitten kolme minuuttia myöhemmin samaine Cirrus siirtyi sopivalle kohdalle, ja siihen ilmestyi 46 rengas. Mahdollisesti ilmiö oli 46 ylläsivuava, mutta kaaren lyhyiden vuoksi lienee parasta pitää sitä 46 renkaana. Puoli tuntia tästä, ja näytelmä oli jo parempilaatuinen. Tällöin näkyi myös ZYK. Kello 16.53 näytelmä saavutti ehdottomasti visuaalisen huippunsa, kun ZYK riehaantui "aivan äärettömän hienoksi". Väriskaala oli täydellinen (jos mistään valoilmioista nyt näin voi sanoa luonnossa esiintyvien lukemattomien värien vuoksi) ja tämän halojen kuningattaren kirkkaus oli muikea. Kiintoisaa Parryn ja 22 ylläsivuavan suhteessa oli niiden etäisyys, joka oli lähes kymmenen astetta.

JAOSTON TAPAHTUMIA

Pääkaupunkiseudulla majaansa pitävien jaostolaisten lukuisa joukko on mahdollistanut vihdoinkin sen kaivatun "kasiseiska"

yhteenvedon (URSAlaisten paras halovuosi 1987) tekemisen. Projekti ottaa vasta ensiaskeliaan, mutta luulenpa, että tahti hiukan tiivistyy lähiaikoina. Ryhmätyöhengessä on tarkoitus tallentaa jaoston ATK-eksperttien toimesta kaikki havainnot tietokoneelle. Tämä työvaihe on kohtapuolin (tätä kirjoit- taessani) alkamassa, kunhan kaikki materiaali saadaan ensin koottua. Ehkäpä mittavin urakka, aineiston analysointi, sujuu myös mukavasti, sillä porukkaa on runsaasti, joten mikään suunnaton taakka ei kasaannu kenenkään harteille. Olemme toiveikkaita tämän projektin onnistumisen suhteen.

Toinen hyvin ajankohtainen tapahtuma jaostossa on talvi ja jääsumut. Näistä edellämäinitulla voi olla joitain vaikutuksia myös muihin ihmisiin, mutta luultavasti jälkimmäisen, eli jääsumun vaikutusalue ei laajemmalti ulotu halohavaintijoiden piirin ulkopuolelle. Kehottaisin siis tarkkaavaisuuteen ilmassa leijuvien jääkiteiden suhteen. Porukassa on nyt useita uusia havaintajia joille ilmiö ei varmastikaan ole aivan tuttu. Se on todella mielenkiintoista, kun taivaalla ja maastoa vasten näkyvien halojen aiheuttajat, nuo pienet jääkiteet, leijuvat aivan nenässä kiinni. Tavallisissa yläpilvihaloissa kiteet voivat olla jopa yli kymmenessä kilometrissä, joten kyllä jääsumu ilmiönä on hieno. Parasta aikaa on tammi-helmikuu, mutta eihän tämä mikään ehdoton sääntö ole. Varmaa on kuitenkin se, että kun pakkasta on yli 10 astetta, niin jääsumuhan näkymisen todennäköisyys on melko suuri. Mr. Jääsumu Marko Riikonen on joskus sanonut, että aamu on parasta aikaa jääsumuhaloille, ja että ne häviävät usein puolenpäivän jälkeen. Joten muistakaa tämä yksi taikasana jääsumuhaloihin liittyen: pakkasaamu.

Hyvää vuodenvaihdetta kaikille!

klo 16.10

klo 16.13

Yllä Anne Jokisen piirros
17.9. Espoossa.

Marko Riikosen vanha havainto jääsumuhaloista vuodelta 1987. Ihan tällaista tuskin tullaan täällä etelässä näkemään, mutta ainahan voi yrittää...

ENGLISH SUMMARY

This time there is not much to say. Only one observation is presented, and the best haloform in that display was the Parry arc. After that there is few words about ice fog, which is very common phenomena in winter in Finland.